

Kliande noduli efter Havrix-vaccination

Kan kvarstående kliande noduli vara en biverkan till Havrix-vaccination?

Frågan gäller en väsentligen frisk kvinna i 50-årsåldern som vaccinerats med

Havrix-vaccin. Några veckor efter vaccinationen utvecklade patienten ett flertal millimeterstora knölar under huden och klåda kring injektionsstället på vänster överarm. Besvären har återkommit vid ett flertal tillfällen och varat några dagar.

SVAR: KARIN C SÖDERBERG/YLVA BÖTTIGER,
Karolic (Stockholm), augusti 2010

Drugline nr: 24096

Havrix är ett hepatit A-vaccin som innehåller inaktiverat hepatit A-virus, adsorberat till aluminiumhydroxid [1]. Utslag och klåda är kända hudbiverkningar, enligt tillverkaren, som dock inte anger under vilken tid efter en vaccination som de kan uppstå [1]. I den svenska biverkningsdatabasen finns tolv fall av klåda och sju fall av noduli rapporterade för hepatit A-vaccin [2]. De flesta rapporterna avser reaktioner i samband med vaccination. I fem fall uppträdde kvarstående, kliande noduli mellan tre veckor och sex månader efter vaccination.

Hos 645 av 76 000 barn sågs kvarstående, kliande noduli i området där olika aluminiuminnehållande vacciner givits. Tiden mellan vaccination och symptomdebut varierade från två veckor upp till fem år, med en mediantid på tre må-

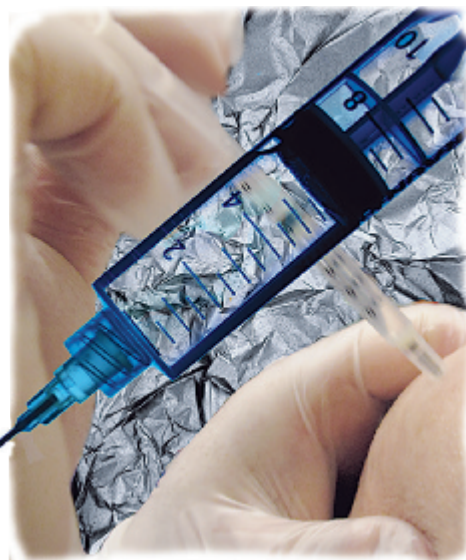
nader. 75 procent hade fortfarande symptom efter ett halvt till nio år. Överkänslighet mot aluminium, mätt som ett positivt epikutantest, sågs i 77 procent av fallen men bara hos 8 procent av deras asymtomatiska syskon [3].

I en annan studie rapporterades tio fall av kvarstående, kliande noduli sex månader efter vaccination av 25 000 tioåringar med aluminiuminnehållande vaccin. Nio av barnen genomgick epikutantest, och samtliga var negativa [4].

Hyposensibilisering med aluminiuminnehållande allergenberedningar har också rapporterats kunna ge kliande noduli. I en observationsstudie noterades kvarstående noduli hos 13 av 202

barn ett till tre år efter genomgången hyposensibilisering. Noduli studerades histologiskt hos sex av barnen med särskilt långdragna förändringar. Hos fem av dessa sågs aluminiumkristaller i vävnaden, och fyra hade också ett positivt epikutantest för aluminium [5].

Det har även publicerats ett flertal fallrapporter om kvarstående, kliande noduli efter att aluminiuminnehållande vacciner eller allergenberedningar givits [6-15]. I ett av fallen dröjde det åtta år tills symptom uppträdde, i de

Collage: Ewa Knutsson

Vid överkänslighet mot aluminium bör man om möjligt undvika aluminiuminnehållande vacciner.

övriga fallen varierade tiden till noduli mellan några dagar och 22 månader.

Sammanfattningsvis är det troligt att noduli i det aktuella fallet är en biverkan av Havrix-vaccination. Ett flertal fall av kvarstående kliande noduli har beskrivits i litteraturen. Ett epikutantest kan utföras för att utreda eventuell överkänslighet mot aluminium. Om så är fallet bör, om möjligt, aluminiuminnehållande vacciner undvikas framöver.

REFERENSER

1. Havrix. Fass.se. [Citerat 2010-08-11]. <http://www.fass.se>
2. Läkemedelsverkets biverkningsregister. Swedis. [Citerat 2010-08-11]. <http://sweweb.mpa.se/swedisii/>
3. Bergfors E, Trollfors B, Inerot A. Unexpectedly high incidence of persistent itching nodules and delayed hypersensitivity to aluminium in children after the use of adsorbed vaccines from a single manufacturer. *Vaccine*. 2003;22:64-9.
4. Netterlid E, Bruze M, Hindsen M, Isaksson M, Olin P. Persistent itching nodules after the fourth dose of diphtheria-tetanus toxoid vaccines without evidence of delayed hypersensitivity to aluminium. *Vaccine*. 2004;22:3698-706.
5. Frost L, Johansen P, Pedersen S, Veien N, Ostergaard PA, Nielsen MH. Persistent subcutaneous nodules in children hyposensitized with aluminium-containing allergen extracts. *Allergy*. 1985;40:368-72.
6. Bergfors E, Björkelund C, Trollfors B. Nineteen cases of persistent pruritic nodules and contact allergy to aluminium after injection of com-
7. Avcin S, Jazbec J, Jancar J. Subcutaneous nodule after vaccination with an aluminum-containing vaccine. *Acta Dermatovenol Alp Panonica Adriat*. 2008;17:182-4.
8. Marsee DK, Williams JM, Velazquez EF. Aluminium granuloma after administration of the quadrivalent human papillomavirus vaccine. Report of a case. *Am J Dermatopathol*. 2008;30:622-4.
9. Miliauskas JR, Mukherjee T, Dixon B. Postimmunization (vaccination) injection-site reactions. A report of four cases and review of the literature. *Am J Surg Pathol*. 1993;17:516-24.
10. Frederiksen MS, Tofte H. Immunisation with aluminium-containing vaccine of a child with itching nodule following previous vaccination. *Vaccine*. 2004;23:1-2.

Läs mer Fullständig referenslista
Lakartidningen.se

■ Under vinjetten »Läkemedelsfrågan« publiceras ett urval av de frågor som behandlats vid någon av de regionala läkemedelsinformationscentralerna (LIC), som hjälper sjukvårdspersonal, apotek och läkemedelskommittéer när medicinska läkemedelsproblem uppstår i det dagliga arbetet. Frågorna har sammanställts vid Karolinska universitetssjukhuset av med dr Mia von Euler och farm mag Marine Andersson, avdelningen för klinisk farmakologi. Svaren, som är evidensbaserade och producentobundna, publiceras även i databasen Drugline. Frågor kan ställas till regionala LIC – telefonnummer finns på <http://www.lic.nu>.